

ΤΑΣΕΙΣ

Ένα γυάλινο κτίριο που δεν «καταβροχθίζει» ενέργεια

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΠΟΛΥΧΡΩΝΑΚΗ

Περιορίζει τα προβλήματα των γυάλινων κτιρίων μετατρέποντάς τα σε πλεονεκτήματα. Έχει ενεργειακή αυτάρκεια από τον ήλιο. Για την κατασκευή χρησιμοποιήθηκαν μόνο ανακυκλώσιμα υλικά. Το κτίριο «R128» του Βέρνερ Σόμπεκ εντυπωσίασε στην φετινή έκθεση «Οικολογία και Αρχιτεκτονική». Κι αν σας φαίνεται (και είναι) ενοχλητικό το γεγονός ότι τίποτα δεν σας προστατεύει από τα αδιάκριτα βλέμματα, σκεφθείτε ότι ο ίδιος ο δημιουργός του το χρησιμοποιεί ως κατοικία...

Η ιδέα να χτισθεί το κτίριο της οδού Roemer 128 στη Στουτγάρδη, ήταν της συζύγου του αρχιτέκτονα Βέρνερ Σόμπεκ και γεννήθηκε σε ένα ταξίδι τους στη Β. Υεμένη. Στον ψηλότερο όροφο των περιφημών σπιτιών-πύργων, τα οποία είναι χτισμένα σαν αετοφωλιές στις κορυφές βουνών, βρίσκεται το «mafradsch». Σε αντίθεση με το υπόλοιπα δωμάτια, διαθέτει τεράστια παράθυρα τα οποία επιτρέπουν απεριόριστη θέα στη Φύση, αλλά και στον οικισμό. Σε αυτό το ειδυλλιακό περιβάλλον συγκεντρώνονται οι άντρες και συζητούν για τα σημαντικά ζητήματα της ζωής... Η επιθυμία της Ούρσουλας Σόμπεκ να ζει αυτή και η οικογένειά της μέσα στη Φύση, αλλά και δίπλα στην πόλη έγινε πραγματικότητα, το 2000. Ο Werner Sobor ασφαλώς δεν θα πρέπει να ζηλεύει τους λαϊκούς αρχιτέκτονες της Υεμένης, αφού η κατοικία που σχεδίασε και στην οποία μένει με την οικογένειά του αποτελεί επίσης πόλο έλξης πολλών επισκεπτών. Δεν ήταν όμως λιγότερα και τα βλέμματα που προσείλκυσε το κτίριο «R128» στην έκθεση «Οικολογία και Αρχιτεκτονική» που έγινε φέτος το καλοκαίρι στη Βαρκελώνη. Ο διεθνής Τύπος δίνει συνήθως μεγαλύτερη έμφαση στο ριζοσπαστικό σχεδιασμό του, αλλά έχει μάλλον άδικο. Ο ίδιος ο Βέρνερ Σόμπεκ εξάλλου επιμένει να μιλάει πάντοτε αναλυτικά για τα οικολογικά «μυστικά» του παγκοσμίως πια γνωστού «έξυπνου γυάλινου κύβου» του. Το κτίριο, όχι μόνο μπορεί να «διαλυθεί» κυριολεκτικά εις τα εξ'ων συνετέθη και να επανασυναρμολογηθεί, χωρίς να επιβαρύνει το περιβάλλον, αλλά και τα υλικά του (γυαλί, ασφάλι, αλουμίνιο και ξύλο) είναι πλήρως ανακυκλώσιμα. Τιμνέντο και κονιάματα δεν χρησιμοποιήθηκαν στην κατασκευή του. Εκτός τούτων, δεν εκπέμπει ρύπους στην ατμόσφαιρα και δεν καταναλώνει καθόλου ενέργεια. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι δόθηκε άδεια να χτισθεί σε προστατευόμενη περιοχή φυσικού κάλλους στην πλαγιά ενός λόφου της πόλης. Το συγκεκριμένο κτίριο, πάντως, δεν κινδυνεύει να ανακυκλωθεί, αφού η υπηρεσία προστασίας μνημείων το κήρυξε ήδη διατηρητέο, θεωρώντας το χαρακτηριστικό δείγμα της αρχιτεκτονικής κτιρίων του μέλλοντος.

Ο Βέρνερ Σόμπεκ ανήκει στην κατηγορία εκείνων -των λίγων- αρχιτεκτόνων και μηχανικών οι οποίοι εργάζονται συστηματικά για την αξιοποίηση της πιο εξελιγμένης τεχνολογίας. Με το κτίριο «R128» άνοιξε μάλιστα νέους δρόμους για την οικολογική αρχιτεκτονική της τρίτης χιλιετίας. Όλα σχεδιάστηκαν με μαθηματική ακρίβεια. Η απόκλιση των ασάλινων κομματιών του σκελετού έπρεπε να είναι έως πέντε το πολύ χιλιοστά, δεδομένου ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν καθόλου συνδετικά υλικά. Χρειάστηκαν δέκα τόννοι ασάλι και συναρμολογήθηκε επί τόπου σε 4 μόλις μέρες. Με ανάλογη ακρίβεια τοποθετήθηκαν οι υαλοπίνακες γύρω από το κτίριο και σε δέκα εβδομάδες είχε κατασκευαστεί ολόκληρο. Αυτές οι επιδόσεις ρεκόρ έθεσαν τον Σόμπεκ δίπλα σε άλλους καταξιωμένους αρχιτέκτονες της εποχής μας, όπως ο Helmut Jahn, ο Cristoph Ingehoven και ο Renzo Piano.

Πώς δεν γίνεται «θερμοκήπιο»

Τα γυάλινα σπίτια δεν είναι κάτι νέο, αφού χτίζονται εδώ και 50 χρόνια. Τα υλικά τους όμως προδίδουν ακόμα μηχανικούς, αρχιτέκτονες και ενοίκους. Το καλοκαίρι εγκλωβίζουν τη θερμότητα και το χειμώνα τα τζάμια επιτρέπουν την απώλειά της. Ο Σόμπεκ χρησιμοποίησε για πρώτη φορά τριπλά τζάμια, στα ενδιάμεσα κενά των οποίων υπάρχουν λεπτά φύλλα από διαφανές ανακυκλώσιμο τεχνητό μονωτικό υλικό, το οποίο χρησιμοποιείται στη διαστημική τεχνολογία, καθώς επίσης και ευγενή αέρια. Έτσι, το φως εισέρχεται μεν στο εσωτερικό, αλλά ταυτόχρονα καθίσταται αδύνατη η μετατροπή του κτιρίου σε θερμοκήπιο το καλοκαίρι και αποτρέπεται η «εισβολή» του ψύχους το χειμώνα. Το γυάλινο δέρμα high tech προστατεύει απολύτως τους ενοίκους του όλο το χρόνο. Αισθητικά δίνεται επίσης η αίσθηση της αδιάσπαστης συνέχειας της Φύσης. Το κτίριο αποτελεί τμήμα της. Όπως λέει χαρακτηριστικά ο ίδιος ο εμπνευστής του, «Δεν κατοικεί κανείς σε σπίτι, αλλά μάλλον σε ένα μέρος του εξωτερικού φυσικού χώρου, ο οποίος περιβάλλεται από γυαλί». Πρόκειται για ένα σπίτι οικολογικό πρότυπο, μια ενσυνείδητη γυάλινη αισθητική αφαίρεση, ένα «μη σπίτι» αρχιτεκτονικό μανιφέστο.

Η ηλιακή ενέργεια μετατρέπεται σε ηλεκτρική

Η γυάλινη επιφάνεια όμως επιτελεί και μian άλλη λειτουργία. Απορροφάει την ηλιακή ενέργεια και τροφοδοτεί έναν αποταμιευτήρα θερμότητας μακράς διάρκειας, ο οποίος εξασφαλίζει τη θέρμανση του κτιρίου το χειμώνα. Στο εσωτερικό των ξύλινων πατωμάτων ενσωματώθηκαν χάλκινοι σωλήνες μέσα από τους οποίους περνάει το νερό για θέρμανση ή ψύξη του κτιρίου. Πρόσθετη θέρμανση δεν χρειάζεται. Στη στέγη του γυάλινου κύβου τοποθετήθηκαν φωτοβολταϊκά πλαίσια και έτσι καλύπτονται εντελώς οι ανάγκες του σπιτιού σε ρεύμα, αφού η ηλιακή ενέργεια μετατρέπεται σε ηλεκτρική. Δεν υπάρχουν πουθενά διακόπτες ή πόμολα. Όλα ανοίγουν, ρυθμίζονται και ελέγχονται στο σπίτι ηλεκτρονικά και αν είναι αναγκαίο εξ αποστάσεως, από οποιοδήποτε σημείο της γης, μέσω του Ιντερνέτ ή από το τηλέφωνο! Η εξώπορτα ανοίγει με αναγνώριση φωνής, η πόρτα της τουαλέτας μόλις «διαβάσει» την παλάμη, οι βρύσες, το ψυγείο και τα παράθυρα ανοίγουν με αισθητήρες, η θερμοκρασία και φωτισμός ρυθμίζονται με ένα άγγιγμα στο touch screen. Οι τέσσερις όροφοι συνδέονται εσωτερικά με μια σκάλα. Τα πατώματα είναι ξύλινα. Τοίχοι δεν υπάρχουν εκτός από τις τουαλέτες. Τα έπιπλα είναι επίσης λιγιστά: κίτρινα ράφια στο ισόγειο, ένα κρεβάτι, μια κυλιόμενη μπανιέρα και ένας κύβος με ντουλάπια στον πρώτο, ένας καναπές Le Corbusier, μια κόκκινη βιβλιοθήκη και ένα στερεοφωνικό στο δεύτερο όροφο, μια κουζίνα και ένα τραπέζι στον τρίτο. Όλα τα περιττά «απαραίτητα» ενός συμβατικού σπιτιού δεν έχουν θέση εδώ. Εξάλλου θα εμπόδιζαν την οπτική επαφή με τη Φύση και θα κατέστρεφαν την αίσθηση ότι ζει κανείς μέσα σε αυτήν. Απερίσπαστοι οι ένοικοι μπορούν να βλέπουν να φεγγάρι ή να μετρούν τα άστρα ξαπλωμένοι, να βλέπουν τη βροχή γύρω τους ή να πάρουν ένα μπάνιο έχοντας την πόλη κυριολεκτικά στα πόδια τους... Με το R128 δοκιμάζεται στην πράξη μια άλλη άποψη «του κατοικείν», όπως θα είναι κατά Σόμπεκ- την τρίτη χιλιετία. Πολλές καινοτομίες πιθανότατα θα υιοθετηθούν, με εξαίρεση ίσως την απόλυτη διαφάνεια για την οποία πολλοί θα είχαν αντιρρήσεις, δεδομένου ότι την ιδιωτική ζωή προστατεύουν από τα αδιάκριτα βλέμματα μόνο τα γύρω δέντρα...

Ποιος είναι ο δημιουργός του

Ο Βέρνερ Σόμπκε γεννήθηκε στο Aalen της Βυρτεμβέργης το 1953. Σπούδασε (1974 - 1980) στο πανεπιστήμιο της Στουτγάρδης όπου έκανε και τη διδακτορική του διατριβή το 1987. Το 1992 έγινε καθηγητής στο πανεπιστήμιο του Αννοβέρου και από το 1994 είναι στο πανεπιστήμιο της Στουτγάρδης, όπου βρίσκεται και το κεντρικό γραφείο του. Είναι διεθνώς αναγνωρισμένος μηχανικός και αρχιτέκτονας και από 2003 διατηρεί γραφείο και στη Ν. Υόρκη. Κυριότερα έργα του η Ecole Nationale d' Art Decoratif στη Limoges της Γαλλίας, η Interbank της Λίμας στο Περού, το διεθνές αεροδρόμιο της Μπανγκόκ της Ταϊλάνδης, το Sony Center του Βερολίνου και το R128 στη Στουτγάρδη.

Η ταυτότητα του «ανακυκλώσιμου» σπιτιού

- Κατασκευάστηκε το 2000
- Ύψος κτιρίου 11,20 μέτρα,
- Ύψος ορόφων 2,80 μ.
- Απόσβεση σε 15 χρόνια
- Διαλύεται, επανασυναρμολογείται ή ανακυκλώνεται.
- Έχει ενεργειακή αυτάρκεια. Δεν εκπέμπει ρύπους στην ατμόσφαιρα.
- Η ηλεκτρική ενέργεια παράγεται φωτοβολταϊκά
- Η εξωτερική επιφάνεια έχει τριπλά high tech τζάμια.
- Η ηλιακή ενέργεια απορροφείται και αποθηκεύεται ώστε το χειμώνα να θερμαίνεται το κτίριο.
- Δεν χρησιμοποιήθηκε μπετόν.
- Δεν έχει τοίχους, διακόπτες και πόμολα.
- Όλα διεκπεραιώνονται από αισθητήρες, με φωνητικό έλεγχο (voice control) ή touch screen.
- Όλα ρυθμίζονται ηλεκτρονικά ακόμα και εξ αποστάσεως.

Ημερομηνία : 11-12-04 | ΟΙΚΟ της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ | www.kathimerini.gr